

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXVI. — Izdan in razposlan 15. dne maja 1918.

Vsebina: Št. 169. Ukaz o ustanovitvi gospodarske zveze izdelovalcev kos in srpov.

169.

Ukaz trgovinskega ministra v po- razumu s pravosodnim ministrom z dne 11. maja 1918. l.

o ustanovitvi gospodarske zveze izdelovalcev
kos in srpov.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l.
(drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Pripadniki zveze.

Vsa podjetja, ki izdelujejo kose, srpe in
slamorenice, se združujejo v gospodarsko zvezo
izdelovalcev kos in srpov.

Zveza ima svoj sedež v Kirchdoru.

Podjetja, pri katerih obsega izdelovanje kos,
srpov in slamorenice zgolj del obrata, so le gledé
tega dela pripadniki zveze.

O pripadnosti k zvezi odloča v dvomnih pri-
merih trgovinski minister, zaslišavši vodstvo zveze.

§ 2.

Namen zveze.

Naloge gospodarske zveze so:

- a) voditi natančen pregled o obratnih uredbah
in številu porabljenih delavcev in uradnikov,
poizvedovati, kolikor je potrebno, o zalogah,
izdelovanju in razpečavanju, ako treba, s so-
delovanjem pristojnih trgovinskih in obrtnih
zbornic;
- b) staviti predloge in sodelovati gledé vseh
naredb, ki se nanašajo na preskrbovanje
s sirovinami in pomožnimi snovmi ter obrat-
nimi pomočki;
- c) odkazovati sirovine in pomožne snovi ter
obratne pomočke posameznim podjetjem,
ako ima zveza pravico razpolagati s temi
tvarinami;
- d) ustanavljati cene in prodajne pogoje;
- e) svetovati osrednjim oblastvom, kadar oddajajo
naročila;
- f) staviti predloge in sodelovati ob uravnavi
vprašanj gospodarske uprave, ki se tičejo
izdelovanja in prometa s kosami, srpi in
slamorenici, zlasti tudi pri naredbah na

polju trgovinske politike in socialne skrbi, uravnave delovnega razmerja in delovnega izkaza in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe, kolikor izroči to zvezi trgovinsko ministrstvo ali s pritrditvijo trgovinskega ministrstva kako drugo osrednje oblastvo.

§ 3.

Pravno svojstvo zveze.

Zveza je juristična oseba in na zunaj jo zastopa zvezno vodstvo (§ 8). V imenu zveze podpisuje skupno z drugim udom zveznega vodstva pravnoobvezno predsednik ali eden njegovih namestnikov.

§ 4.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

Pripadniki zveze morajo pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih dosego.

Slušati morajo odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo, tudi odredbe gledé prispevanja k stroškom poslovanja, in morajo dajati vsa potrebna pojasnila za njih pripravljanje in izvrševanje.

Pripadniki zveze morajo nadalje dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze. To nadzorstvo izvršujejo posebni organi, ki jih postavi na predlog zveznega vodstva trgovinski minister in ki morajo poročati trgovinskemu ministru o tem, kar opazijo.

§ 5.

Organi zveze.

Organi zveze so:

- a) zvezni zbor (§§ 6 in 7),
- b) zvezno vodstvo (§§ 8 in 9).

§ 6.

Zvezni zbor.

Zvezni zbor sestoji iz zastopnikov zvezi pripadajočih podjetij.

Zvezno vodstvo (§ 8) mora zaslišati zvezni zbor pred vseni odločbami in odredbami načelne

vrste. Njegovi sklepi so obvezni za zvezno vodstvo.

Zveznemu zboru je zlasti naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) sklepati o vseh stvareh, ki jih zvezno vodstvo ali eden izmed vladnih komisarjev predloži zveznemu zboru;
- c) sklepati o zalaganju in porazdelitvi stroškov poslovanja gospodarske zveze;
- d) preskušati in odobriti računski sklep, ki ga predloži zvezno vodstvo, ter nadzorovati upravo denarja;
- e) ustanavljati določne učine, ob katerih more zvezno vodstvo ali razsodišče (§§ 14 in 15) nalagati kazni zaradi nereda, ter določiti izmero teh kazni; pri tem se pa pri učinih, ki se predokažejo zveznemu vodstvu, da jih kaznuje, ne sme seči čez kazenski postavek 2000 K, v drugih primerih pa ne čez postavek 20.000 K za posamezni primer.

§ 7.

Opravljeni red zveznega zbora.

Zvezni zbor se zbira po potrebi. Ako zahteva eden vladnih komisarjev, ali na pisnem predlog najmanj osmih pripadnikov zveze je sklicati sejo v 14 dneh. Na seje je vabiti pismeno ali brzojavno, naznanivši dnevni red.

Zvezni zbor je sklepčen, ako so se povabili vsi pripadniki zveze in vladni komisarji in ako so navzoči zastopniki najmanj desetih pripadnikov zveze. Predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Sklepa se z navadno večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, velja, da je predlog odklonjen.

Udje zveznega zbora ima vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati čim prej.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati tajni posamezni posvetovalni predmeti in nanje nanašajoči se posledki glasovanja.

Pri sklepih, ki se nanašajo na izdelovanje in promet s kosami ali slamoreznicami, imajo pravico glasovanja le zastopniki tistih pripadnikov zveze, ki izdelujejo kose in slamoreznice. Isto

velja zmislu primerno pri sklepih gledé izdelovanja in prometa s srpi; pri tem glasujejo tudi, ako je položaj interesov različen, ločeno izdelovalci gladkih srpov in izdelovalci zobatih srpov. Ako v zmislu tega odstavka sklenjeni sklepi niso združljivi drug z drugim, odloči trgovinski minister.

Zastopniki zvezi pripadajočih podjetij izvršujejo svojo pravico glasovanja na zveznem zboru po naslednjih določilih:

- a) podjetjem, ki so v opravičnih letih 1911/12, 1912/13 in 1913/14 poprečno izdelala do všteti 150.000 kos in slamoreznic na leto, gre en glas, ako se je izdelalo na leto čez 150.000 do všteti 500.000 kos in slamoreznic, dva glasa, ako se je izdelalo na leto čez 500.000 kos in slamoreznic, trije glasovi.
- b) Podjetjem, ki so izdelala v zgoraj navedenih letih poprečno do všteti 400.000 gladkih srpov na leto, gre en glas, podjetjem z večjim letnim izdelkom dva glasa.
- c) Pravtako gre podjetjem, ki so izdelala v spre-daj navedenih letih poprečno do všteti 400.000 zobatih srpov na leto, en glas, podjetjem z večjim letnim izdelkom, pa dva glasa.

Pri glasovanjih izdelovalcev gladkih srpov, ki so omenjena v petem odstavku tega paragrafa in se vrše po skupinah, ima vsako podjetje za vsakih 100.000 srpov letnega izdelka en glas; pri tem se računijo drobeci izpod 100.000 za polni znesek.

Določila o izvrševanju pravice glasovanja se morejo na predlog zveznega zbora premeniti z odredbo trgovinskega ministra.

§ 8.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz predsednika, prvega in drugega predsednikovega namestnika in iz osem nadaljnjih udov, ki jih imenuje trgovinski minister izmed pripadnikov zveze. Z odredbo trgovinskega ministra se more zvišati število udov zveznega vodstva ter zaukazati izločitev posameznih udov.

Udje zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj, zlasti vodi pogajanja z organizacijami drugih industrij

v strokovnih stvareh. Vodstvo odloča v vseh prašanjih, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni zbor. Zveznima zboroma mora tekoče poročati o svojem delovanju.

Zvezno vodstvo je dolžno dajati račun o upravi denarja in mora vsako leto predložiti računski sklep zveznemu zboru, da ga popreskusi.

Zvezno vodstvo postavlja na predlog predsednika, oziroma njegovih namestnikov potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitev uradnikov na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

Predsednik, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov, sklicuje seje zveznega vodstva in zveznega zbora in predseduje v njih.

Predsedniku, ako je zadržan, namestnikoma je naloženo vodstvo tekočih opravil in nadziranje notranjega službenega obrata. Uradniki in pomožne moči zveze so mu podrejeni.

§ 9.

Opravični red zveznega vodstva.

Zvezno vodstvo se po potrebi zbira na seje, ki jih je na zahtevanje enega vladnih komisarjev sklicovati na Dunaj. Udje zveznega vodstva ter vladni komisarji se morajo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v osmih dneh, ako to zahteva eden vladnih komisarjev ali najmanj dva uda zveznega vodstva z navadbo razpravnih predmetov.

Zvezno vodstvo je sklepčno, ako so bili povabljeni vsi udje in vladni komisarji in ako je navzočih, všteti predsednika ali njegovega namestnika, vsaj pet udov zveznega vodstva. Zvezno vodstvo sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, se določi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik.

§ 10.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.

Udje zveznega vodstva ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni brezpogojno molčati o vseh stvareh, za katere zvedó v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene zveze ali se tiče opravičnih razmer pripadnikov zveze. To morajo pismeno obljubiti.

Pri vodstvu opravil je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo zveznemu vodstvu. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali pisarnici zveznega vodstva, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove predsednik ali v njegovi odsotnosti njegova namestnika ali eden vladnih komisarjev ali ako je zvezno vodstvo storilo na to mereč sklep.

§ 11.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi zvezni zbor in ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 12.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister.

Vladne komisarje je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov. Oni ne glasujejo, pač pa imajo pravico vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da odloči trgovinski minister.

Vladni komisarji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 13.

Državno odobrenje.

Odobrenja trgovinskega ministra potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznega zbora ali zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) odkazovanja sirovin in pomožnih snovi in obratnih pomočkov posameznim podjetjem (§ 2 c);
- b) ustanavljanja cen in prodajnih pogojev (§ 2 d);
- c) višine zveznih prispevkov, ako jih morajo pripadniki zveze plačevati po § 11;
- d) ustanovitve tistih določnih učinkov, ob katerih more zvezno vodstvo ali razsodišče nalagati kazni zaradi nereda, in določitve višine teh kazni.

§ 14.

Kazni zaradi nereda.

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev pripadnikov zveze, ki nasprotujejo tistim predpisom in odredbam, ki jih je izdalo zvezno vodstvo, da se dosežejo nameni zveze po tem ukazu, nalagati kazni zaradi nereda, ako je učin na podstavi sklepa zveznega zbora (§ 6 e), ki ga je odobril trgovinski minister, postavljen pod kazen zaradi nereda.

Ako je zvezno vodstvo naložilo kazen zaradi nereda, se more razsodišče (§ 15) prositi za odločbo, ne da bi priziv imel odloživo moč.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 15.

Razsodišče.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrajšani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo ali zvezni zbor, se ustanavlja zvezno razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega zbora, oziroma zveznega vodstva, ki jih je odobril trgovinski minister (§§ 12 in 13), se ne morejo izpodbijati na razsodišču.

Dejanja in opustitve, ki merijo zoper tiste odredbe ali predpise, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako nima samo po § 14 pravice naložiti kazen zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazen zaradi nereda.

Razsodišče odloča nadalje o prizivih, ki jih pripadniki zveze vlagajo zoper kazni zaradi nereda, ki jih je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega zbora, ki ga je odobril trgovinski minister (§§ 6 e in 13 d), je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne sme presegati zneska 20.000 K.

Razsodišče ima svoj sedež v Lincu. Sestavljeno je iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo zveznemu vodstvu.

Vse odločbe razsodišča so končnoveljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določenih četrtega oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo

občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 16.

Kazni po političnih oblastvih.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zaporom do šest mesecev, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo. Te kazni se morejo nalagati tudi druga poleg druge. Vrhutega se more izreči, da zapadejo reči, na katere se nanaša kaznivo dejanje, in, ako se je storil prestop, v izvrševanju obrti, da se izubi obrtna pravica.

§ 17.

Razpust zveze.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezni zbor, z odredbo trgovinskega ministra, ki odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 18.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč dne, katerega se razglasi.

Wieser s. r.

